

Нові завдання, що встали перед соціальною політикою у зв'язку з розвитком інтеграції в соціальної галузі і глобалізацією, вимагали вдосконалення механізму виконавчої влади, збільшення компетенції і створення нових структур, здатних конструктивно відповісти на виклики часу.

З удосконалення процесів розбудови ЄС ці моменти знаходять відображення в перегляді його установчих документів: Маастрихтському (1992 р.), Амстердамському (1999 р.), Ніщцькому договорах (2001 р.), Хартії основних прав ЄС і Соціальному порядку денному, Лісабонському договорі про внесення змін до Договору про Європейський союз і Договору про заснування Європейського співтовариства, і тим самим визначають напрями розвитку соціальної політики нового тисячоліття.

Залишаючись в руслі міжнародного гуманітарного права, соціальне право ЄС відображає прагнення поглиблювати його, насичувати особливостями, зберігати досягнення в цій галузі, що вигідно відрізняють ЄС від інших регіонів світу.

1. Вайнштейн Г. И. Европейская идентичность: желаемое и реальное / Г. И. Вайнштейн // Политические исследования. – 2009. – № 4. – С. 123–134.
2. Иноземцев В. Возвращение Европы. В авангарде прогресса: социальная политика в ЕС / В. Иноземцев // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – № 2. – С. 3–14.
3. Сильвестров С. Н. От общего рынка к социальной Европе [Электронный ресурс] / С. Н. Сильвестров. – Режим доступа: <http://www.budgetrf.ru/Publications/Magazines/VestnikSF/1998/vestniksf75-8/vestniksf75-8110.htm>.
4. Социальные источники экономического развития / [отв. ред. Ф. Э. Бурджалов]. – М. : ИМЭМО РАН, 2005. – 130 с.
5. Стрежнева М. Проблемы социальной политики в Европейском Союзе / М. Стрежнева // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – № 8. – С. 22–31.

В статье анализируются основные направления и механизмы осуществления социальной политики стран на пути их европейской интеграции, ее позитивные и негативные последствия относительно национальных стандартов.

Ключевые слова: социальная политика, европейская интеграция, глобализация, безработица, социальная защита, социальное партнерство.

In the article the basic sending and mechanisms of realization of social policy of countries is analysed to the ways of their European integration, its positive and negative consequences in relation to national standards.

Keywords: social policy, European integration, globalization, unemployment, social defence, social partnership.

УДК 327:477

ББК 66.4

Людмила Павлова

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАПРЯМ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ

У статті аналізується європейський напрям зовнішньої політики України як пріоритетний. Доводиться, що для України важливим залишається вироблення власних пропозицій та адаптація до нової ситуації, що склалася в європейському регіоні.

Ключові слова: зовнішня політика, Європейський союз, співпраця.

Важливе місце в системі зовнішньополітичних пріоритетів України посідає західний напрям зовнішньої політики. Один з провідних векторів – європейський. Європейський напрям зовнішньої політики України розуміється як встановлення і поглиблення дуже широких двосторонніх зв'язків із країнами континенту, як активна участь у виробленні майбутньої загальноєвропейської системи, співпраця з європейськими структурами тощо. О. Дергачов вважає, що Україна найбільшою мірою зацікавлена в

утвердженні власної бірегіональності і підтриманні стабільних конструктивних міжнародних відносин як у східному, так і в західному напрямках, оскільки це надає їй можливість перетворення на своєрідний геополітичний центр, міжнародний вузол комунікаційних зв'язків, який об'єднує і пов'язує народи Сходу і Заходу, Азії і Європи. При цьому автор переконаний, що альтернативи вступу України у Європейський Союз немає. Він висловлює категоричну думку про те, що "не можна бути повноцінною європейською країною, не вступивши в ЄС. Мало того, для держави географічно перебувати у Європі, але не в ЄС, означає одне – отримання офіційної оцінки як держави недемократичної, як недостатньо цивілізованого партнера" [2, с.15–17].

Для України європейська інтеграція – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентної спроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС. Основними політичними вигодами послідовної європейської інтеграції є зміцнення стабільності демократичної політичної системи та її інститутів, модернізація правового поля і забезпечення прозорості національного законодавства, поглиблення культури демократії і повага до прав людини.

Євроінтеграційні перспективи будь-якої держави визначаються в першу чергу внутрішньою налаштованістю Європейського Союзу на її включення до цієї організації. Цей фактор може полегшити входження держави до європейського співтовариства, або навпаки ускладнити цей процес [4]. Зміст цього сприйняття визначається систематичним і послідовним застосуванням керівними структурами Євросоюзу в процесі його розширення регіонального підходу до держав-кандидатів на членство в ньому.

Сприйняття європейськими державами України стримує український національний проект євроінтеграції. Наша держава, знаходячись на шляху глибоких трансформаційних перетворень, потрапила до одного "паketу" дуже проблемних з огляду на перспективи єврочленства країн. Насьогодні очікування української держави не відповідають реальній ситуації та сприйняттю її євроінтеграційних претензій в Європі.

Існує багато проблем в економічній сфері, яка є основою європейської інтеграції. Кількісне збільшення ЄС об'єктивно перетворилося на каталізатор існуючих проблем. Воно загострило внутрішні суперечності, що проявилось передусім у політичній та економічній сферах. Це в свою чергу гальмує подальше поповнення ЄС новими членами. Таким чином, розширення Європейського Союзу у попередній період та пов'язані з цим проблеми, зумовили процес внутрішнього реформування організації. В.Борщевський слушно зауважує, що поглиблення "проєвропейських" настроїв часто знаходить свій вияв у беззастережному форсуванні ініціатив, пов'язаних з європейською інтеграцією України. Автор застерігає, що бездумна втрата традиційних східних партнерів і ринків збуту без адекватної їх заміни на "західному векторі" здатна серйозно підірвати конкурентоспроможність вітчизняної економіки, а сліпе продукування окремих "проєвропейських" законів, без урахування українських реалій та системного підходу до цього процесу, може лише заплутати нормативно-правову базу в економічній сфері, що також негативно позначиться на стані економіки [1, с.263–264].

Внутрішні перетворення в Європейському Союзі триватимуть і будуть ставати більш інтенсивними. Наслідком цього процесу може стати виникнення неформальних угруповань у складі декількох держав та загострення суперечностей між ними. Перспективи подальшого розвитку Євросоюзу після його розширення пов'язані з внутрішнім реформуванням та перетворенням на глобального "гравця". Серед таких перспектив можна виділити наступні: подальше збільшення кількісних параметрів існування й діяльності за рахунок прийняття нових членів; подолання наслідків глобальної економічної кризи через впровадження більш координованої та послідовної спільної

бюджетної та податкової політики; досягнення вищого рівня керованості й цілісності Євросоюзу, в тому числі і через ратифікацію Європейської Конституції; розширення своєї присутності і впливу на нові регіони; реальне проведення спільної зовнішньої політики та політики безпеки; наповнення практичним змістом Європейської політики сусідства та програми “Східне партнерство”; повноцінна адаптація нових членів; нейтралізація негативних явищ та тенденцій у політичній, економічній, соціальній сферах у кожній окремо взятій країні-члені ЄС [3].

Євроінтеграційні перспективи України в світлі нової стратегії у сфері Європейської політики сусідства залишились не до кінця визначеними. Її формат не було наповнено конкретним змістом щодо України. Водночас актуалізувався ряд важливих концептуальних та практичних питань. Наприклад, проблема уточнення “європейського статусу” України (“партнерська країна”, “транзитна країна”, “привілейоване сусідство”). Включення України до “Східного партнерства” означає для України наступне: Європейський Союз більш виважено підходить до амбіційних євроінтеграційних прагнень української держави та розглядає її перспективи вступу в організацію на рівні з Білоруссю, Молдовою і навіть країнами Кавказу.

Для України важливим залишається вироблення власних пропозицій, адаптація до нової ситуації, поглиблення вже існуючих механізмів двосторонньої та багатосторонньої співпраці з державами Європейського Союзу. Інтегрування України в Європу опинилося в складній системі зовнішньополітичних і внутрішньополітичних чинників, які або сприяють цьому процесові, або ускладнюють його. Основу інтегрування України зі загальноєвропейськими міжнародними організаціями становлять внутрішні економічні та політичні перетворення. Однак міжнародне становище України є невід’ємною частиною просування України до Європи. Взаємовідносини України з Росією, США, країнами Центральної та Східної Європи, розширення НАТО та ЄС, внутрішні проблеми розвитку самого ЄС ще тривалий час вирішально впливатимуть на практичну реалізацію стратегічного напрямку зовнішньої політики України – інтегрування до єдиної Європи.

Проте європейський вибір України не означає зосередження всіх зусиль лише у співпраці з країнами Заходу. Це важливо, але недостатньо. Ключовою проблемою наближення до членства в ЄС є високий рівень готовності економіки до його вимог, її конкурентноздатності на світовому ринку. І для досягнення цього рівня треба не обмежуватись завданнями входження в європейський економічний простір, а якомога ширше виходити на ринки інших регіонів світу, розвивати взаємовигідне співробітництво з країнами, найбільше зацікавленими в українських товарах і технологіях. Це, насамперед, країни Азії, Африки, Латинської Америки. Така співпраця буде найкраще “працювати” на досягнення стратегічної мети.

Україна належить до Центрально-Східної Європи, тому приділяє значну увагу відносинам із державами регіону, які є своєрідним містком між Україною і Заходом. Співпраця з ними істотно розширює смугу стабільності миру довкола України, сприяє її утвердженню як впливової європейської держави. Різноманітні та тривалі взаємини України з державами регіону – важлива умова її інтегрування в європейське співтовариство й активної участі в регіональній і субрегіональній співпраці.

Становлення і розвиток відносин України з державами ЦСЄ, з огляду на низку історичних, геополітичних, культурних та інших факторів, мають свої особливості. Це, передусім, подібність соціально-економічних і політичних проблем, які доводиться розв’язувати на шляху докорінної трансформації суспільств; спільна зацікавленість у якнайшвидшому і повномасштабному залученні до європейських інтеграційних процесів; визнання тієї обставини, що, належачи географічно до згаданого регіону і беручи

безпосередню участь у перетвореннях, які відбуваються в державах ЦСЄ, Україна є серйозним чинником східноєвропейського розвитку.

Таким чином, виходячи із зазначеного, євроінтеграційні перспективи України залежать від подальшого поглиблення двосторонніх відносин України як з країнами Європейського Союзу так і державами Центральної та Східної Європи. Для України важливим залишається вироблення власних пропозицій та адаптація до нової ситуації, що склалася в європейському регіоні.

1. Борщевський В. В. Деякі аспекти економічної безпеки України в умовах інтеграції до ЄС / В. В. Борщевський // Державне управління в умовах інтеграції України в Європейський Союз: матеріали наук.-практ. конф. за міжнародною участю (29 травня 2002 р., м. Київ) / Українська Академія держ. управління при Президентові України / В. І. Луговий (голов.ред.) – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – Т. 1. – С. 263–264.
2. Дергачов О. Нова Європа для старої України / О. Дергачов // ПіК. – 2003. – № 7. – С. 15–17.
3. Душанич Й. Пакети антикризисних мер ведучих стран ЭС (Великобритания, Франция, Германия) [Електронний ресурс] / Й. Душанич. – К. : Вид-во НАДУ. – 2009. – Режим доступу : www.politika.rs.
4. Кустарев Л. Кемалистская Турция на пути в Европу [Электронный ресурс] / Кустарев Л. – К. : Центр учебовой л-ри. – 2003. – Режим доступа: www.politcom.ru.

В статье анализируется европейское направление внешней политики Украины как приоритетное. Доказывается, что для Украины важным остается выработка собственных предложений и адаптация к новой ситуации в европейском регионе.

Ключевые слова: *внешняя политика, Европейский союз, сотрудничество.*

European trend analyzes Ukraine's foreign policy as a priority. It is proved that Ukraine remains an important developing its own proposals and adapting to the new situation in the European region.

Key words: *foreign policy, European Union, cooperation.*

УДК 321.02 (477+438)

ББК 66.4

**Микола Примуш,
Юрій Коваль**

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ ДОСВІДУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

У статті розглядається досвід втілення реформ в Україні у контексті досвіду Республіки Польща шляхом розгляду предмета дослідження (реформ) крізь призму трьох авторських позицій: інституційного, інвестиційного та громадського. Авторами зроблено висновок, що, не дивлячись на те, що дві країни у процесі здійснення реформ можуть знаходитися не тільки на приблизно однаковому рівні свого розвитку, мати схожий історичний досвід, можуть показувати діаметрально різні результати в процесі реалізації абсолютно однакових реформ. Зв'язано це, на думку авторів з тим, що такий фактор, як ментальна готовність одного суспільства (Польща), та ментальна неготовність іншого (Україна) до реформування всіх сфер суспільства життя держави призводить до того, що суспільства не тільки по-різному сприймають результати реформ, але й по-різному виконують свої функції в даному процесі, наслідком чого є абсолютно різні результати в досягненні тих, чи інших реформ.

Ключові слова: *модернізація, політичні реформи, місцеве самоврядування, довіра населення, інвестиційна діяльність.*

Актуальність обраної нами теми полягає в тому, що процеси реформування економіки, політики, та соціальних перетворень взагалі, стають центральним явищем політичних виборів й навіть напрямком політичного курсу країни. Але, поза увагою дослідників, науковців, політиків залишається явище негативного досвіду у впровадженні політичних реформ, де політикам-реформаторам бракує досвіду, оскільки ініційовані ними процеси носять або теоретичний характер, або є влучним передвиборчим гаслом.